

Mandat for utvalget som skal utrede helhetlig tiltaks- og virkemiddelbruk for å nå målet om 50 % reduksjon av matsvinnet innen 2030, og hvordan en matkastelov skal inngå i en samlet virkemiddelbruk

Bakgrunn

En tredjedel av maten som produseres i verden går tapt eller kastes. I Norge ble i gjennomsnitt 84,7 kg spiselig mat per innbygger kastet i 2020. Dette utgjør et betydelig ressurs- og miljøproblem. I tråd med FNs bærekraftsmål 12.3, har Norge forpliktet seg til å redusere matsvinnet med 50 % innen 2030. Når målet, kan det bidra til utslippsreduksjoner nasjonalt på nærmere 1,5 millioner tonn CO₂-ekvivalenter.

Bransjeavtalen om reduksjon av matsvinn er i dag Norges hovedvirkemiddel for å sikre kutt i matsvinnet. Avtalen er undertegnet av fem departementer og tolv bransjeorganisasjoner. Arbeidet under denne avtalen sikrer samarbeid på tvers av verdikjeden for mat, bidrar til god dialog mellom de ulike aktørene i både offentlig og privat sektor og sikrer en helhetlig tilnærming til matsvinnreduksjon. Den første rapporteringen fra 2020 viser imidlertid at det fortsatt er mye som gjenstår for å nå målet om 50 % reduksjon innen 2030.

I 2017 ba Stortinget regjeringen om å fremme forslag til en matkastelov som omfatter næringsmiddelindustrien og matvarebransjen. Det følger også av Hurdalplattformen at regjeringen vil redusere matsvinnet, blant annet ved å utarbeide en matkastelov, og å utrede en matkastelov er også en del av budsjettforliket for 2023. Første hovedrapportering av 8. desember 2021 fra arbeidet under bransjeavtalen, viser at matsvinnet er redusert med 9,5 % fra 2015 til 2020. Rapporteringen viser at arbeidet under bransjeavtalen har gitt gode resultater og samtidig at arbeidet må forsterkes betydelig for å nå målene om 50 % reduksjon av matsvinnet innen 2030. Regjeringen har derfor behov for en helhetlig vurdering av og forslag til tiltaks- og virkemiddelbruk for å nå målene om 50 % reduksjon av matsvinnet innen 2030, og hvordan en matkastelov skal inngå i en samlet virkemiddelbruk.

Utvalget

Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet setter ned et utvalg som skal vurdere tiltak og virkemidler som skal sikre at Norge når målet om å redusere matsvinnet med 50 % innen 2030, inkludert hvordan en matkastelov skal inngå i en samlet virkemiddelbruk. Arbeidet skal ha en bred og helhetlig tilnærming både til tiltak og virkemidler og til verdikjeden som sådan. Det blir viktig å identifisere de viktigste barrierene som hindrer reduksjon av matsvinnet, slik at disse inngår som grunnlag for vurderingene. Samfunnsøkonomiske vurderinger av en samlet virkemiddelbruk basert på foreslåtte tiltak og virkemidler, skal inngå i arbeidet. Bransjeavtalen om reduksjon av matsvinn skal fortsatt være et sentralt virkemiddel for å redusere matsvinn i Norge.

Utvalget skal

- identifisere de viktigste barrierene som hindrer reduksjon av matsvinnet
- vurdere og foreslå nye grep under eksisterende virkemidler slik som bransjeavtalen så vel som nye virkemidler, som regulering, som kan supplere og være gjensidig understøttende og eventuelt erstatte dagens virkemiddelbruk

- utarbeide forslag til en matkastelov, herunder hvilke deler av verdikjeden som bør reguleres, hvordan den best kan utformes for å bidra til redusert matsvinn, samt økonomiske og administrative konsekvenser av forslaget
- redegjøre for hvorfor de eksisterende virkemidlene eventuelt ikke vurderes som tilstrekkelige for å nå målene som er satt. Som del av vurderingen bør det redegjøres for hva som er fordelene med de vurderte tiltak og virkemidler, samt hva som eventuelt gjør dem utilstrekkelige.
- vurdere hvilke deler av verdikjeden som i dag ikke er dekket eller ikke dekkes på en god nok måte av eksisterende virkemidler
- framskaffe nødvendig informasjon og kunnskap om mulige tiltak og virkemidler som kan bidra til ytterligere reduksjon av matsvinnet. Dette inkluderer å kartlegge tiltak og virkemidler som benyttes i andre (europeiske) land og vurdere deres relevans til bruk i Norge. Det blir også viktig å se hen til utviklingen i matsvinnarbeidet i EU. Utvalget skal blant annet vurdere matkastelovvurderingen som Framtiden i våre hender har fått laget.

Forslagene må konkretiseres og beskrives tilstrekkelig godt til å være grunnlag for videre diskusjon både innenfor bransjeavtalen og for myndighetenes videre arbeid med matsvinnreduksjon. Kostnadseffektivitet og samfunnsøkonomisk lønnsomhet skal vurderes for alle forslag.

Deltakere i utvalget

Utvalget vil bestå av aktører i matbransjen og andre aktører med interesser i å redusere matsvinnet.

Utvalget skal bestå av:

- NHO Mat og Drikke
- VIRKE
- NHO Service og handel
- Dagligvarehandelens miljøforum (DMF)
- Norges bondelag
- Kommunesektorens organisasjon (KS)
- Framtiden i våre hender
- Sjømat Norge
- Forbrukerrådet
- Matsentralen
- Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund (NNN)
- NORSUS, Norsk institutt for bærekraftsforskning
- NIBIO, Norsk institutt for bioøkonomi
- Forbruksforskningsinstituttet SIFO
- SINTEF Ocean

Det forutsettes at medlemmene i utvalget koordinerer sine posisjoner og innhenter synspunkter fra relevante aktører i sin del av verdikjeden.

Petter Haas Brubakk, administrerende direktør i NHO Mat og drikke og styreleder i Matvett, vil lede utvalget. Lederen av utvalget skal lede møtene og sikre framdrift i arbeidet. Lederen vil være sentral i å formulere utvalgets vurderinger og forslag.

Matvett AS vil fungere som sekretariat for utvalget. Det forventes at sekretariatet presenterer faglig relevant tematikk og bidrar med faglige avklaringer. Det forventes at Matvett i denne rollen knytter til seg juridisk kompetanse og kompetanse innen samfunnsøkonomisk analyse, samt annen kompetanse som trengs for å gjøre god vurdering og godt begrunnet anbefaling til myndighetene. For øvrig vises det til kapittel 7 i [Kommunal- og distriksdepartementets veileder for utvalgsarbeid i staten \(2019\)](#) for konkretisering av praktiske oppgaver sekretariatet typisk vil ha. Matvett skal som sekretariat utarbeide rapporten som er leveransen i utvalgets arbeid.

Det nedsettes en referansegruppe knyttet til utvalget. Referansegruppens oppgave er å stille med faglig rådgivning og gi faglige innspill til arbeidet underveis. Referansegruppen vil bestå av følgende aktører:

- Naturvernforbundet
- Avfall Norge
- Norsk bonde- og småbrukarlag
- Dagligvareleverandørenes forening (DLF)
- Norges Fiskarlag
- NHO Reiseliv
- Nofimas divisjon for sjømat
- Green House AS

Utvalget kan selv vurdere om det er andre aktører som bør inviteres i referansegruppen.

Fiskeridirektoratet, Landbruksdirektoratet, Mattilsynet og Miljødirektoratet vil delta som observatører i utvalget for blant annet å sikre at utvalget har god oversikt over relevant arbeid som foregår på området både nasjonalt og gjennom EU/EØS-samarbeidet. Det er satt ned en gruppe på myndighetsnivå som skal vurdere og foreslå ny definisjon av matsvinn/matavfall, samt egnet metodikk for datainnsamling og statistikkutvikling for matsvinn. Utvalget må også se hen til resultatene fra denne gruppa i sitt arbeid. Observatørene skal faglig kvalitetssikre utvalgets rapport innen sine ansvarsområder.

Utvalget skal identifisere barrierer for matsvinnreduksjon og vurdere tiltak og virkemidler, herunder en matkastelov, som kan bidra til halvering av matsvinnet innen 2030. Det skal både vurderes ytterligere tiltak under eksisterende virkemidler, samt nye tiltak og virkemidler som kan supplere og eventuelt erstatte eksisterende virkemidler. Kostnadseffektivitet og samfunnsøkonomisk lønnsomhet skal vurderes for alle forslag. Forslagene må være tilstrekkelig konkretisert for å være grunnlag for videre diskusjon både innen bransjeavtalen og for myndighetenes videre arbeid.

1. Utvalget skal foreslå en helhetlig tiltaks- og virkemiddelbruk som vil bidra til å nå målene om 50 % reduksjon av matsvinnet innen 2030, og hvordan en matkastelov skal inngå i dette. Det skal utarbeides et konkret forslag til matkastelov. Arbeidet skal leveres i form av en skriftlig rapport til Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet innen 31.12.2023.